

Zróżnicowanie poziomu życia ludności w wybranych regionach Polski

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Grafika interaktywna](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Zróżnicowanie poziomu życia ludności w wybranych regionach Polski

Źródło: Pixabay License, <https://pixabay.com/pl/service/terms/#license>, dostępny w internecie: pixabay.com.

Czy poziom życia ludności jest tożsamy z jakością lub warunkami życia gospodarstw domowych? Czy pojęcie poziomu życia wyczerpują takie terminy jak: zanieczyszczenie środowiska, warunki lokalowe, infrastruktura miejska lub gminna, dostęp do edukacji i kultury, dostęp do medycyny? Czy Śląsk, Mazowsze, Wielkopolska i Pomorze to nadal regiony o najwyższym poziomie życia w Polsce? Co oznaczają terminy Polska A i B oraz ściana wschodnia? Czy można postawić tezę, że im większe miasto (miejscowość), tym wyższy poziom życia jego mieszkańców?

Twoje cele

- Wyjaśnisz pojęcie poziomu życia ludności.
- Wymienisz regiony w Polsce o najwyższym i najniższym poziomie życia oraz zmiany z ostatniej dekady i najnowsze prognozy.
- Przedstawisz przyczyny zróżnicowania poziomu życia ludności na przykładach wybranych województw w Polsce.

Przeczytaj

Poziom życia ludności najprościej można zdefiniować jako jakość warunków egzystencji. Na terenie Polski możemy obserwować duże zróżnicowanie w poziomie rozwoju poszczególnych regionów. Powoduje to, że w naszym kraju istnieją obszary, do których ludność masowo napływa, jak i takie, które są wyludniane. Ze względu na duże różnice w rozwoju społeczno-gospodarczym poszczególnych regionów często możesz usłyszeć, że nasz kraj podzielony jest na Polskę A i Polskę B. **Polska A** to ta część naszego kraju, która cechuje się wyższym poziomem rozwoju, natomiast **Polska B** - niższym. Do Polski B zaliczamy województwa: warmińsko-mazurskie, podlaskie, lubelskie, podkarpackie i świętokrzyskie. W Polsce najwyższy poziom rozwoju występuje w województwie mazowieckim, na co największy wpływ ma Warszawa, stolica kraju. W ostatnich latach następował szybki rozwój dużych miast – Krakowa, Wrocławia, Gdańska i Gdyni – na co wpłynęły zróżnicowana struktura gospodarki, dobra [infrastruktura](#) transportowa oraz komunikacyjna, a także obecność placówek badawczo-rozwojowych czy wysoko wykwalifikowanej kadry pracowniczej.

Aby określić poziom życia w danym regionie, bierze się pod uwagę kilka czynników.

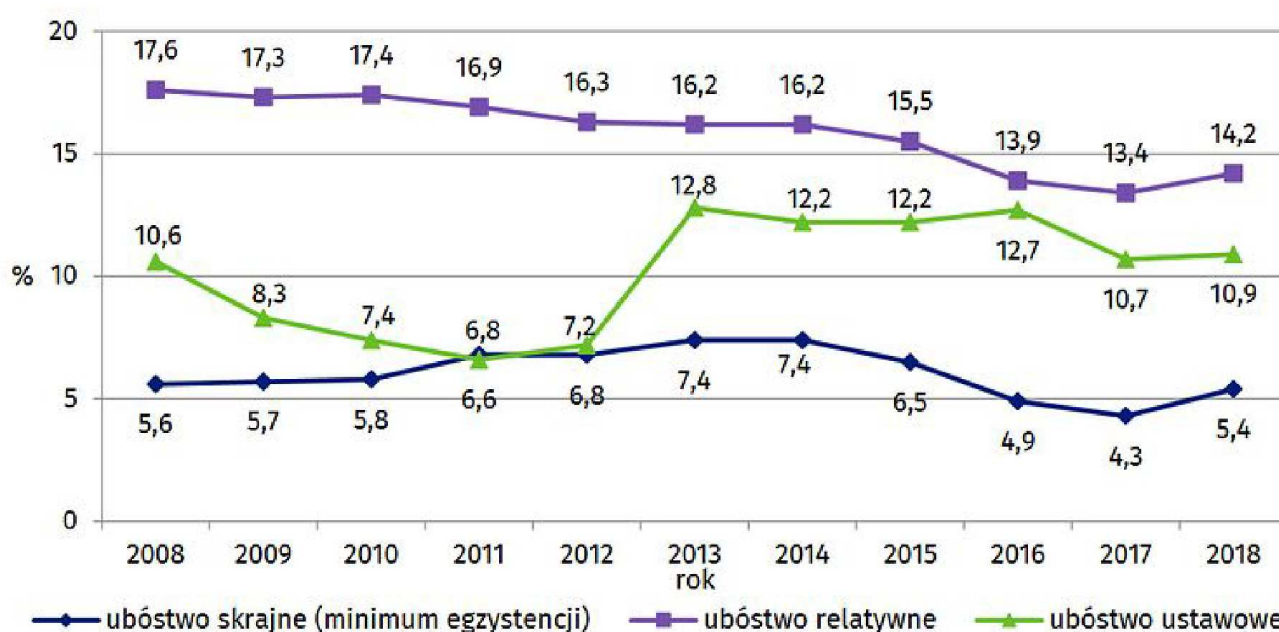
Biorąc pod uwagę **zatrudnienie**, [bezrobocie](#) i **warunki pracy**, najsłabiej wypada województwo warmińsko-mazurskie, najlepiej zaś województwo mazowieckie i śląskie. Pod względem **zanieczyszczenia środowiska** najlepiej sytuacja przedstawia się w województwie warmińsko-mazurskim, które charakteryzuje się najniższym stopniem zanieczyszczenia powietrza oraz terenu. Najgorsza sytuacja panuje w województwie śląskim – z uwagi na duże zanieczyszczenie środowiska spowodowane intensywnym rozwojem przemysłu wydobywczego.

Analizując **dochody ludności**, **zasoby materialne** i **warunki mieszkaniowe**, najlepiej sytuacja przedstawia się w województwie mazowieckim, a najgorzej w województwie świętokrzyskim. Największe [ubóstwo](#) cechuje województwo podkarpackie, najmniejsze zaś ponownie województwo mazowieckie. Najwyższy rozwój gospodarczy wskazuje się w województwie mazowieckim, natomiast najgorzej sytuacja wygląda

w województwie podlaskim, podkarpackim, świętokrzyskim, warmińsko-mazurskim, lubelskim i opolskim. Najbardziej rozwinięta **infrastruktura gospodarcza** występuje w województwie śląskim, najslabiej zaś w województwie warmińsko-mazurskim.

Dostęp do edukacji, kultury oraz infrastruktury socjalnej na najwyższym poziomie jest w województwie mazowieckim, a na najniższym w województwie warmińsko-mazurskim, podkarpackim, opolskim, lubuskim i kujawsko-pomorskim.

Najlepsze warunki społeczne oraz [bezpieczeństwo publiczne](#) zauważa się w regionie podkarpackim, najgorsze zaś w województwie zachodniopomorskim, lubuskim, dolnośląskim i śląskim.

Zasięg ubóstwa w Polsce w latach 2008–2018 według przyjętych w danym roku granic ubóstwa (w % osób w gospodarstwach domowych)

Źródło: GUS, dostępny w internecie: <https://www.money.pl/gospodarka/poziom-ubostwa-wzrosli-pierwszy-raz-odkad-pis-objal-wladze-6397831351752833a.html>.

Słownik

bezrobocie

zjawisko braku pracy zarobkowej dla osób zdolnych do pracy i pragnących ją podjąć

ubóstwo

pojęcie określające stały brak dostatecznych środków materialnych do zaspokojenia potrzeb życiowych jednostki lub rodziny (zwłaszcza jedzenia, schronienia, ubrania, transportu, podstawowych potrzeb kulturalnych i społecznych)

ochrona środowiska

całościowy kształt działań zmierzających do naprawienia wyrządzonych szkód lub zapobiegających wyrządzeniu szkód fizycznemu otoczeniu lub zasobom naturalnym, również działania zmierzające do zmniejszenia ryzyka wystąpienia takich szkód bądź zachęcające do efektywnego wykorzystywania zasobów naturalnych

bezpieczeństwo publiczne

ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli, majątek ogólnonarodowy, ustrój oraz suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego, a także przed zjawiskami mogącymi zakłócić normalne funkcjonowanie obywateli

infrastruktura

podstawowe urządzenia i systemy służące państwu, miastu lub innym obszarom, w tym usługi i urządzenia niezbędne do ich poprawnego funkcjonowania; infrastruktura składa się z publicznych i prywatnych usprawnień fizycznych, takich jak drogi, koleje, mosty, tunele, zaopatrzenie w wodę, kanały ściekowe, sieci elektryczne i telekomunikacja (w tym łączność z Internetem)

Grafika interaktywna

Polecenie 1

Przeanalizuj grafikę interaktywną. Określ, które województwo cechuje najwyższy, a które najniższy poziom życia.

Polecenie 2

Jakie czynniki warunkują najwyższy poziom życia w województwie mazowieckim?

Poziom życia w wybranych województwach Polski

Źródło: Englishsquare sp. z o.o., CC BY-SA 3.0, <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/>.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Ćwiczenie 2

Ćwiczenie 3

Ćwiczenie 4

Ćwiczenie 5

Ćwiczenie 6

Ćwiczenie 7

Wyjaśnij, dlaczego w województwie warmińsko-mazurskim gospodarczy poziom życia jest niższy niż w innych województwach.

Ćwiczenie 8

Dla nauczyciela

SCENARIUSZ LEKCJI

Imię i nazwisko autora: Magdalena Filewicz

Przedmiot: geografia

Temat zajęć: Zróżnicowanie poziomu życia ludności w wybranych regionach Polski

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum/technikum, zakres rozszerzony, klasa III

Podstawa programowa

XV. Zróżnicowanie społeczno-kulturowe Polski: regiony etnograficzne, poziom życia, zachowania prokreacyjne Polaków, zalety i wady życia na wsi i w mieście, cechy miast, zaangażowanie w działalność społeczną, preferencje wyborcze, partycypacja społeczna, ubóstwo, wykluczenie i solidarność społeczna.

Uczeń:

2. porównuje poziom życia ludności (w zakresie stanu środowiska, warunków mieszkaniowych, infrastruktury komunalnej, dostępu do kultury, oświaty i ochrony zdrowia) w wybranych regionach Polski.

Kształowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- kompetencje cyfrowe,
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się.

Cele operacyjne

Uczeń:

- wyjaśnia, co oznacza termin *poziom życia ludności*,
- wskazuje na mapie Polski województwa o najwyższym i najniższym poziomie życia oraz zmiany z ostatniej dekady i ostatnie prognozy,
- przedstawia przyczyny zróżnicowania poziomu życia ludności na przykładach wybranych województw.

Strategie nauczania: konstruktywizm, konektywizm

Metody nauczania: burza mózgów, ćwiczeń przedmiotowych, z użyciem komputera, pogadanka, dyskusja

Formy zajęć: praca indywidualna, praca w grupach, praca całego zespołu klasowego

Środki dydaktyczne: komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu, zasoby multimedialne zawarte w e-materiale, tablica interaktywna/tablica, atlasy geograficzne, mapa ścienna Polski

Materiały pomocnicze

GUS, *Jakość życia i kapitał społeczny w Polsce. Wyniki badania spójności społecznej 2018*, GUS, 30.07.2020, dostępne w internecie: stat.gov.pl (dostęp: 1.02.2021).

PPRZEBIEG LEKCJI

Faza wprowadzająca

- Nauczyciel wprowadza uczniów w tematykę zajęć, nawiązując do zagadnień opisanych w sekcji „Wprowadzenie”. Omawia cele lekcji.
- Uczniowie interpretują ilustrację okładkową, wskazując na jej powiązania z tematem i celami lekcji.

Faza realizacyjna

- Nauczyciel pyta uczniów, czym jest poziom życia i co ich zdaniem wpływa na poziom życia ludności – burza mózgów.
- Nauczyciel prosi uczniów o analizę grafiki interaktywnej i wykonanie poleceń zawartych w tej części e-materiału (praca w grupach/parach). Następnie nauczyciel przydziela każdej grupie/parze województwo. Uczniowie za pomocą atlasu geograficznego lokalizują województwo i analizują informacje dotyczące czynników wpływających na poziom życia ludności. W kilku zdaniach odpowiadają na pytanie, czy chcieliby mieszkać w danym województwie, swoje odpowiedzi uzasadniają. Następnie nauczyciel otwiera dyskusję dotyczącą zróżnicowania poziomu życia ludności na przykładach wybranych województw. Uczniowie prezentują swoje odpowiedzi przed klasą, wskazując wybrane województwo na mapie Polski.
- Uczniowie w parach przygotowują odpowiedzi na polecenia, następnie prezentują je na forum klasy.
- Nauczyciel dzieli uczniów na 4-osobowe grupy, których zadaniem jest wykonanie ćwiczeń zawartych w części „Sprawdź się”.

Faza podsumowująca

- Omówienie ewentualnych problemów z rozwiązaniem ćwiczeń z sekcji „Sprawdź się”.

- Nauczyciel omawia przebieg zajęć, wskazuje mocne i słabe strony pracy uczniów, udzielając im tym samym informacji zwrotnej. Ocenia pracę uczniów, biorąc pod uwagę ich możliwości oraz zaangażowanie.
- Wybrany uczeń podsumowuje zajęcia, zwracając uwagę na nabyte umiejętności.

Praca domowa

- Korzystając z dostępnych źródeł informacji, napisz, jakie są źródła dysproporcji w gospodarczym i społecznym poziomie rozwoju między Polską A i Polską B, a następnie wskaż, jakie działania podejmuje się, aby zniwelować te dysproporcje.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania danego multimedium

Grafika interaktywna może zostać wykorzystana w ramach lekcji z działu dotyczącego regionalnego zróżnicowania ubóstwa w Polsce (zakres rozszerzony: XV. 10).